

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนเกาะยอ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์

สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

The Development of a Constructivist-Based Local Curriculum
of the Koh Yo Community for Pre-service Teacher
at Songkhla Rajabhat University

ผู้วิจัย พนัชกร พิทธิยะกุล^{1*}

Panatchakorn Pittiyakul^{1*}

Aporn.pi@s kru.ac.th

Received : 2025-11-02

Revised : 2025-12-09

Accepted : 2026-02-04

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนเกาะยอ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนเกาะยอ ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู 2) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรต่อความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการออกแบบการเรียนรู้เชิงท้องถิ่นของนักศึกษาวิชาชีพครู และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อหลักสูตร ระยะเวลาในการวิจัย ปีพุทธศักราช 2567-2568 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาวิชาชีพครู ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 30 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) หลักสูตรท้องถิ่นเกาะยอ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ 3) แบบทดสอบวัดความรู้ 3.1 แบบทดสอบก่อนเรียน 3.2 แบบทดสอบหลังเรียน และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มสัมพันธ์ (dependent t-test) ผลการวิจัย พบว่า 1) หลักสูตรท้องถิ่นชุมชนเกาะยอที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพอยู่ในระดับ “ดีมาก” ตามการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและการจัดการเรียนรู้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอยู่ในระดับ “มากที่สุด” แสดงให้เห็นว่าการใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับบริบทท้องถิ่นสามารถส่งเสริมการเรียนรู้เชิงลึกและสร้างความตระหนักรู้และภูมิใจต่อท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น คอนสตรัคติวิสต์ ชุมชนเกาะยอ นักศึกษาวิชาชีพครู

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

¹ Faculty of Education, Songkhla Rajabhat University

Abstract

This study aimed to develop a local curriculum based on constructivist learning principles using the Koh Yo community, Songkhla Province, as a case study for pre-service teachers at the Faculty of Education, Songkhla Rajabhat University. The purposes of this study were 1) to examine the quality of the developed curriculum 2) investigate the effects of curriculum implementation on pre-service teachers' knowledge, understanding, and skills in designing local-based learning; and 3) explore learners' satisfaction with the curriculum. The sample consisted of 30 third-year pre-service teachers selected through purposive sampling. Research instruments included the developed local curriculum, constructivist-based lesson plans, a pre-test and post-test, and a satisfaction questionnaire. Data were analyzed using mean, standard deviation, and dependent t-test. The results showed that the curriculum was evaluated at a very good level. Post-test achievement was significantly higher than pre-test achievement at the .05 level of significance. Learners' satisfaction with the curriculum was at the highest level. These findings indicate that integrating constructivist learning with local context effectively enhances learning outcomes and promotes learners' awareness and pride in their local community.

Keywords: Local curriculum development; constructivist learning; koh yo community; pre-service teacher

บทนำ

การพัฒนาการศึกษาของชาติในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นการสร้างผู้เรียนให้มีความรู้ ความคิด และทักษะที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดตระหนักในคุณค่าและภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) การจัดการศึกษาในลักษณะนี้สอดคล้องกับแนวคิดของยูเนสโก (UNESCO, 2015) ที่เน้นให้การศึกษาเป็นกระบวนการสร้างองค์ความรู้ร่วมกับชุมชนและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตหลักสูตรท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพจริงของท้องถิ่น ทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น (พนัชกร พิทธิยะกุล, 2565) การพัฒนาหลักสูตรลักษณะนี้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในชุมชนของตน และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ชุมชนเกาะยอเป็นชุมชนที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นในด้านวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะหัตถกรรมผ้าทอเกาะยอซึ่งมีชื่อเสียงทั้งในระดับจังหวัดและระดับประเทศ อีกทั้งยังเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมภาคใต้ได้อย่างชัดเจน (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสงขลา, 2566) ดังนั้นการนำบริบทของชุมชนเกาะยอมาบูรณาการในหลักสูตรการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู จึงเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาครูให้สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับบริบทท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) เป็นแนวคิดทางการเรียนรู้ที่เชื่อว่าผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์และการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม (Piaget, 1972; Bruner, 1996) ซึ่งเหมาะสมกับการเรียนรู้เชิงท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงพื้นที่สำรวจ สืบค้น และสร้างองค์ความรู้จากสถานการณ์จริง (สุวิทย์ มูลคำ, 2560) การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์จึงสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงระบบรวมถึงปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อชุมชนของตนเอง สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

แนวทางดังกล่าวเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง และชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นครูมืออาชีพที่สามารถจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (คุรุสภา, 2564) ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนเกาะยอ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาวิชาชีพครูให้สอดคล้องกับแนวโน้มการศึกษาสมัยใหม่และความต้องการของชุมชน

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนเกาะยอ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เพื่อให้ นักศึกษาวิชาชีพครูสามารถนำองค์ความรู้ที่อยู่ในชุมชนท้องถิ่นไปบูรณาการและออกแบบการจัดการเรียนรู้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาต่อไป และยังเป็นการสร้างตระหนักรู้ให้ ผู้เรียนได้เห็นคุณค่ามรดกภูมิปัญญา วัฒนธรรม และบริบทเชิงพื้นที่ สามารถนำมาอนุรักษ์ สืบสาน และต่อยอดเพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนเกาะยอ ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู
- 2) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรต่อความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการออกแบบการเรียนรู้เชิงท้องถิ่นของนักศึกษาวิชาชีพครู
- 3) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนเกาะยอ

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนเกาะยอ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น วิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ และสอบถามผู้รู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชนเกาะยอ วิถีชีวิต การประกอบอาชีพ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับชุมชนเกาะยอ เพื่อนำมาสร้างเป็นหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งนำมาออกแบบหน่วยการเรียนรู้ได้ ดังนี้ 1) ประวัติความเป็นมาของชุมชนเกาะยอ 2) ลักษณะทางกายภาพ 3) ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ 4) ลักษณะทางสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และ 5) ลักษณะทางด้านสิ่งแวดล้อม

2. การยกร่างหลักสูตรเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรที่มีความเหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น กรณีของหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนเกาะยอ จะต้องพิจารณาองค์ประกอบหลักที่ครอบคลุมด้านต่างๆ ทั้งเนื้อหาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล เพื่อให้หลักสูตรนี้มีความสมบูรณ์และสามารถตอบโจทย์การพัฒนาทักษะของนักศึกษาวิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพประกอบไปด้วย 1) ชื่อหลักสูตร 2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 3) เนื้อหาหลักสูตร ได้แก่ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับท้องถิ่นเกาะยอการออกแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนตรัคติวิสต์ การนำเสนอผลงานและการประเมินผล กลุ่มเป้าหมาย 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5) การวัดและการประเมินผล นอกจากนี้ยังได้กำหนดผลการเรียนรู้ไว้ 5 ข้อได้แก่ 1) บอกประวัติความเป็นมาของชุมชนเกาะยอ 2) อธิบายลักษณะทางกายภาพ 3) บอกลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ 4) บอกลักษณะทางสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และ 5) อธิบายลักษณะทางด้านสิ่งแวดล้อมและเสนอแนวทางในการอนุรักษ์

2.1 คำอธิบายรายวิชาวิชา เกาะยอศึกษา (วิชาเพิ่มเติม) ชุมชนเกาะยอ ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา มีประวัติศาสตร์ยาวนานตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยเป็นแหล่งตั้งถิ่นฐานของชาวจีนและมลายูที่ประกอบอาชีพทำประมงพื้นบ้านและเกษตรกรรม เกาะยอมีลักษณะทางกายภาพเป็นเกาะในอ่าวสงขลา มีทรัพยากรธรรมชาติหลากหลาย เช่น ป่าโกงกางและชายหาดที่สวยงาม ด้านเศรษฐกิจส่วนใหญ่พึ่งพาการประมงและเกษตรกรรม นอกจากนี้ ชุมชนยังมีวัฒนธรรมหลากหลายจากการผสมผสานระหว่างไทย มลายู และจีน ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการทอผ้า ทำประมง ชุมชนเกาะยอมีความหลากหลายทางชีวภาพจึงควรมีการอนุรักษ์ เพื่อสร้างความยั่งยืนให้ชุมชนต่อไป ส่งเสริมทักษะในการมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน ในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างสร้างสรรค์ ตระหนักถึงการอนุรักษ์ สืบสาน และต่อยอดความเป็นท้องถิ่นของชุมชนเกาะยอ

2.2 โครงสร้างรายวิชา วิชาเกาะยอศึกษา (วิชาเพิ่มเติม) มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 1 โครงสร้างรายวิชา วิชาเกาะยอศึกษา (วิชาเพิ่มเติม)

หน่วยที่	เรื่อง/เนื้อหา	จำนวนชั่วโมง	คะแนน
1	ประวัติความเป็นมาของชุมชนเกาะยอ	3	20
2	ลักษณะทางกายภาพ	3	20
3	ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ	3	20
5	ลักษณะทางสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญา	3	20
5	ลักษณะทางด้านสิ่งแวดล้อม	3	20
รวม		15	100

3. ผู้วิจัยนำหลักสูตรท้องถิ่น วิชาเกาะยอศึกษา (วิชาเพิ่มเติม) มาออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนตรัคติวิสต์เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องตรวจสอบความถูกต้องและปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4. ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ทดลองกับผู้เรียนชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาสังคมศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

5. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ทดสอบคุณภาพของเครื่องมือได้แก่ ความเที่ยงตรง (Validity) เพื่อให้แน่ใจว่าแบบทดสอบวัดสิ่งที่ต้องการได้จริง, ความยาก (Difficulty), อำนาจจำแนก (Discriminatory Power), และความเชื่อมั่น (Reliability) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์และความแม่นยำของเครื่องมือวิจัยแล้วจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนเกาะยอ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา” มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ และภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลการดำเนินการวิจัย พบว่า ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้จำนวน 5 หน่วย ได้แก่ 1) ประวัติความเป็นมาของชุมชนเกาะยอ 2) ลักษณะทางกายภาพของชุมชนเกาะยอ 3) ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจของชุมชนเกาะยอ 4) ลักษณะทางด้านสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนเกาะยอ และ 5) ลักษณะทางด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนเกาะยอ ซึ่งแต่ละหน่วยการเรียนรู้ได้ออกแบบเนื้อหาและกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยยึดแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เป็นฐานสำคัญของการจัดการเรียนรู้ ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่นโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า หน่วยการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.95 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.35 นอกจากนี้ ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรท้องถิ่น พบว่า นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ พบว่า ความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวม (\bar{X}) เท่ากับ 4.75 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.42 แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความคิดเห็นเชิงบวกต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} = 4.85, S.D. = 0.37) สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียน เรียนรู้ผ่านกิจกรรม การเรียนรู้จากสถานการณ์จริง การทำงานกลุ่ม และการนำเสนอผลงาน กระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์และสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.70, S.D. = 0.45) เช่น สื่อท้องถิ่น เอกสารชุมชน และสื่อดิจิทัล ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ ด้านผู้สอน และการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.68, S.D. = 0.41) แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อบทบาทของผู้สอนที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) มากกว่าผู้ถ่ายทอดความรู้โดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของคอนสตรัคติวิสต์ที่มุ่งให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.80, S.D. = 0.39) แสดงว่าการเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้อย่างลุ่มลึก สามารถเชื่อมโยงความรู้ออกมาในชีวิตจริง เกิดความตระหนัก รัก และเข้าใจรากเหง้าของตนมากขึ้น

อภิปรายผล

ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนเกาะยอ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพรู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ทำให้ได้หน่วยการเรียนรู้จำนวน 5 หน่วย ดังนี้ 1) ประวัติความเป็นมาของชุมชนเกาะยอ 2) ลักษณะทางกายภาพ 3) ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ 4) ลักษณะทางสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญา 5) ลักษณะทางด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญา วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชนเกาะยอได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนักศึกษามีความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของท้องถิ่น และสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้จากชุมชนเข้าสู่การเรียนรู้ในชั้นเรียนได้อย่างสร้างสรรค์ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) ซึ่งให้เห็นว่านักศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมลงพื้นที่ ศึกษาข้อมูลจริงจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้นำชุมชนและเพื่อนร่วมกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Piaget (1972) และ Vygotsky (1978) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ที่แท้จริงเกิดจากการสร้างความรู้ใหม่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่กล่าวว่า การเรียนรู้ที่แท้จริงเกิดจากการสร้างความรู้ใหม่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมนอกจากนี้ นักศึกษายังมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร และการทำงานเป็นทีมเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ณัฐดี ศรีสุวรรณ (2563) ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และทักษะชีวิตของผู้เรียนได้ดีกว่าวิธีการเรียนรู้แบบบรรยายทั่วไป เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียน พบว่าผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้ ทิศนา ขัมมณี (2560) ที่เสนอว่า การจัดการเรียนรู้ที่ดีควรเชื่อมโยงระหว่าง “ผู้เรียน-เนื้อหา-บริบท” และควรส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากสถานการณ์จริงในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและยั่งยืนการประเมินผลหลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความครบถ้วนทั้งด้านเนื้อหา โครงสร้าง และกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นไปตามหลักการของ อารี พันธุ์ณี (2559) ที่กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรควรยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนและสภาพแวดล้อมทางสังคม-วัฒนธรรม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและชุมชนในส่วนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่านักศึกษามีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bruner (1996) ที่อธิบายว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีที่สุดเมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการสำรวจ ทดลอง และสะท้อนความคิดจากประสบการณ์ตรง อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Brooks และ Brooks (1999) ที่เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบคอนสตรัคติวิสต์ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดระดับสูงและสามารถถ่ายทอดความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริงได้

นอกจากนี้ การเรียนรู้ผ่านกระบวนการศึกษาชุมชนยังช่วยเสริมสร้างทักษะการสังเกต การตั้งคำถาม การคิดวิเคราะห์ และการเชื่อมโยงข้อมูล ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญของการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivist Learning) ตามแนวคิดของ Jonassen (1999) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนควรมีโอกาสสร้างแบบจำลองความรู้ (knowledge model) ด้วยตนเอง เพื่อให้เข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้งและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทจริง ผลการวิจัยครั้งนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่า การนำแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนเกาะยอเป็นแนวทางที่สามารถสร้างการเรียนรู้ที่มีความหมายให้แก่ นักศึกษาวิชาชีพรูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์จริงในชุมชน เชื่อมโยงความรู้กับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของตนเอง และเกิดเจตคติที่ดีต่อการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการคิด การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้กับโครงการที่ส่งเสริมการร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและชุมชนท้องถิ่น ในการพัฒนาโครงการงานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างการแลกเปลี่ยนความรู้และช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนในระยะยาว
2. หน่วยงานของรัฐควรสนับสนุนการวิจัยที่มุ่งเน้นการพัฒนาท้องถิ่นโดยเฉพาะในการศึกษาและแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในชุมชนท้องถิ่น พร้อมทั้งสนับสนุนการเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อให้ชุมชนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง
3. ตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อใช้ในการศึกษาองค์ความรู้ที่ทรงคุณค่าของชุมชนนั้น ๆ

บรรณานุกรม

- คุรุสภา. (2564). *มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- พนัชกร พิทยะกุล. (2565). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ฐานชุมชน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 28(2), 45–60.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *รายงานการพัฒนาและขับเคลื่อนการศึกษาเชิงพื้นที่*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสงขลา. (2566). *ฐานข้อมูลมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสงขลา*. สงขลา: กระทรวงวัฒนธรรม.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2560). *การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐดี ศรีสุวรรณ. (2563). ผลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 10(2), 85–98.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. (2564). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นจังหวัดสงขลา*. สงขลา: สำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- สุรีพร พรหมพิทักษ์. (2560). การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์สำหรับนักศึกษาครู. *วารสารวิชาการครูศาสตร์*, 15(1), 45–59.
- Bruner, J. (1996). *The culture of education*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- UNESCO. (2015). *Rethinking education: Towards a global common good?* Paris: UNESCO Publishing.
- Piaget, J. (1972). *The psychology of the child*. New York, NY: Basic Books.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- อุษา ศรีบุญเรือง. (2559). การจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์โดยใช้แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น. *วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม*, 12(1), 77–92.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2566). *หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2567*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

- ทิตินา แชมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารี พันธุ์มณี. (2559). *หลักสูตรและการออกแบบการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bruner, J. S. (1996). *The culture of education*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Brooks, J. G., & Brooks, M. G. (1999). *In search of understanding: The case for constructivist classrooms*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.

